

**સ્વયમ્ભૂસ્તોત્ર
શાબિદ્ર-૨**
પ્રવચન-૧ તા. ફ-૪-૨૩ સવાર
શ્રી અભિનંદનસ્વામી જીન સ્તુતિ

Introduction ભક્તિ શું છે

શલોક - ૧	નામ સાર્થકતા - નિર્જથતાથી અરિહંતપદ
શલોક - ૨	દુઃખી જગતને - તત્ત્વ સમજાવ્યું
શલોક - ૩	ઈન્દ્રિયવિષયના સેવનથી - બન્નેનું હિત નહીં
શલોક - ૪	ભયંકર પરિણામ જાણવા છતાં આસક્ત કેમ?
શલોક - ૫	તેથી આપ જ શરણ છો

<u>ભક્તિ</u>	<u>સ્તવન introduction</u>
<ul style="list-style-type: none"> * ભક્તિ = જીવન જીવવાની શૈલી <ul style="list-style-type: none"> - ક્રિયા - કર્મકાંડ નહીં - Mechanical ક્રમથી - ભક્ત નહીં થવાય * ન કરો તો - અપરાધભાવ <ul style="list-style-type: none"> - તેથી બચવા - કરો છો? - Not a step ahead - અહું પુણ્ય * માત્ર મૌખિક - પુનરુક્તિ નહીં <ul style="list-style-type: none"> - પ્રતીતિ - અનુસંધાન - Eg. માનું હૃદય બાળક તરફ ઠેણેલું વાણાં ગડગડાટ વીજળી કડકડાટ * અંતર્યામી સાથે - શાંત સંવાદ <ul style="list-style-type: none"> - અનૌપચારિક - હાર્દિક ઘટના - માત્ર ફરજ - આનંદનો અનુભવ નહીં * અંતરનો પોકાર <ul style="list-style-type: none"> - Eg. મા - દીકરી - બિલારી બચ્ચું - પોકાર અંતરનો 	<ul style="list-style-type: none"> * પ્રભુ ભરજનો સ્વીકાર <ul style="list-style-type: none"> - Eg. Thy will - not mine - સ્વ દીઘાનો ત્યાગ / બદલીશ * નમ નિવેદન - અંતિમ નિર્જય <ul style="list-style-type: none"> - તમારી પાસે - સોદાબાજી - પ્રભુ પાસે - ભક્તિ * યથાર્થ નિર્જય વિના નહીં <ul style="list-style-type: none"> - યુગો લાગે - ઊંડાણ નહીં - પળમાં - ઊંડાણ તો - બે ઘરીમાં * ઊરી ભાવદશા <ul style="list-style-type: none"> Eg. ધીઘરામાં = smugglers boats ઊડા પાડીમાં = પરમાત્માનું જહાજ
<ul style="list-style-type: none"> * ભજુ = જોડાવું <ul style="list-style-type: none"> - કાળ / ક્ષેત્ર અપેક્ષા વિના - નિરંતર અંતરનું જોડાણ / જૂકેલું * પ્રભુ સમીપ જ છે - સાથે જ છે <ul style="list-style-type: none"> - તેમ માનવું - અનુભવવું - જીવવું - Eg. Piano * અનુશ્રદ્ધભાવનું વેદન <ul style="list-style-type: none"> - સતત વેદાય - Not only ભજન વંદન - મિથ્યા સંતોષ * અનુશ્રદ્ધભાવ - not આગઢ <ul style="list-style-type: none"> - દબાણ / ધમકી નહીં - નમ વિનંતી - Eg. ત્યાગી દઈ નિજપક્ષ * હઠાગઢ - અધિકાર - જીદ નહીં <ul style="list-style-type: none"> - Not આગઢ - અર્પણાતા - Eg. છોકરી - ઢોંગાલી - ભાઈ 	

શલોક - ૧
નામ સાર્થકતા
નિર્જથતા for અરિહંત

નામ સાર્થક - વધુ અને સુખી	અરિહંત માટે નિર્જથતા
<p>I) ગુણભિનન્દાત - અનંતજ્ઞાનાદિ ગુણોની વૃદ્ધિ હોવાથી અભિનન્દનો ભવાનુ - અભિનન્દન એવું સાર્થક નામ ધારણ કરવાવાળા</p> <ul style="list-style-type: none"> * અંતરંગ / બહિરંગ ગુણોની અભિવૃદ્ધિ સહિત <ul style="list-style-type: none"> - આપનો જન્મ થતાં - જગતમાં સુખસંપદાની વૃદ્ધિ થવાથી - અભિનન્દન - એ સાર્થક નામ ધરો છો * નામ સાર્થક છે because <ul style="list-style-type: none"> - તમારા દ્વારા જ્ઞાનાદિ / લક્ષ્મી આદિ બનેની વૃદ્ધિ થઈ સમસ્ત પ્રાણીઓની * From the very time of Your birth <ul style="list-style-type: none"> - People started perceiving all-round growth in their morals, knowledge, wealth and prosperity - Justifying the befitting name Abhinandan - You are the holder of meaningful name Abhinandan 	<p>III) સમાધિતત્ત્વ: - ધર્મ / શુક્લરૂપ સમાધિને લક્ષ્ય બનાવીને તડુપોપત્તયે - તેની સિદ્ધિ માટે દ્વયેન નૈર્ગ્રન્થયગુણેન - બને પ્રકારના નિર્જથતારૂપ ગુણથી અયુજત્ - યુક્ત થયા હતા</p> <ul style="list-style-type: none"> * કર્મોનો નાશ વિના - પૂર્ણ વીતરાગતા પ્રાપ્ત થતી નથી - પૂર્ણ વીતરાગતા શુદ્ધોપ્યોગરૂપ સમાધિભાવથી પ્રાપ્ત થાય છે * શુક્લધ્યાન વડે સમાધિને સિદ્ધ કરવા શુક્લધ્યાનરૂપ સમાધિને પ્રધાન લક્ષ્ય બનાવીને - તેની સિદ્ધિ માટે * આપે બાધ્યાભ્યંતર પરિગ્રહનો ત્યાગ કરી - નિર્જથ પદવાળા ગુણોથી વિભૂષિત (યુક્ત) થયા હતા * મિથ્યાત્વરૂપ ૧૪ અંતરંગ પરિગ્રહ મિથ્યાત્વ - કોધાદિ ૪ - નોકખાય ૯ એમ ૧૪ અંતરંગ પરિગ્રહ * ધનધાન્યાદિ ૧૦ બાધ્ય પરિગ્રહ ધન-ધાન્ય, ક્ષેત્ર-મકાન, સુવર્ણ-ચાંદી, દાસ-દાસી, કપડાં-વાસણ * ૨૪ પરિગ્રહ ત્યાગી - નિર્જથાવસ્થા અપનાવી જે વડે પરમ સમાધિ પ્રાપ્ત થઈ જે મોક્ષનો હેતુ છે (શુક્લધ્યાન = સાક્ષાત્ કર્મક્ષયનું કારણ) * Principle aim to achieve Pure intense meditation for annihilation of karmas * Which is not possible without renouncement (internal and external) Did it - and gained full control over Yourself
<p>II) ક્ષાન્તિસર્હોં - ક્ષમારૂપી સખી સહિત દ્વારાવધૂમ - દ્વારારૂપી સ્ત્રીનો અશિશ્રિયત્ - આશ્રય લીધો</p> <ul style="list-style-type: none"> * આપે ક્ષમારૂપ સખી સહિત દ્વારારૂપી સ્ત્રીનો આશ્રય લીધો Sought shelter in company of lady companion દ્વારા - along with friend ક્ષમા * આપે ક્ષમા અને કરુણા ધારણ કર્યા acquired <ul style="list-style-type: none"> - દ્વારા - compassion - પરનાં દુઃખ દૂર કરવારૂપ - ક્ષમા - forgiveness - કોધાદિના અભાવમાં જે પરિણાત્તિ તે * દ્વારા (કરુણા) <ul style="list-style-type: none"> - સ્થાવર ત્રસને દુઃખ ન પહોંચે - દુઃખી હોય તો તેને દૂર કરવારૂપ * ક્ષમા (ક્ષાન્તિ) <ul style="list-style-type: none"> - ક્ષાન્તિસર્હોં અભાવમાં ક્ષમા - ક્ષાન્તિ - બધા સાથે / માટે પ્રેમભાવનું વલાણ 	

શલોક - ૨

દુઃખી જગતને તત્ત્વ બતાવ્યું

<u>Introduction</u>	<u>ચેતન-અચેતન</u>
<ul style="list-style-type: none"> * આ શલોકમાં આચાર્યશ્રીએ સમજાવ્યું જગતના જીવો મિથ્યાત્વના કારણે દુઃખી છે * સ્વરૂપ સમજ્યા વિના પાચ્યો દુઃખ અનંત - Not because of પાપોદય, પુણ્ય અભાવ - Eg. Obesity problem * જે વસ્તુ જેવી / જેમ નથી તેમ માને છે યથાર્થ સ્વરૂપ નથી સમજ્યો 	<p>I) અચેતને - અચેતન જડ શરીરમાં તત્કૃતબન્ધજેડપિ - કર્મકૃત સુખદુઃખાદિ</p> <ul style="list-style-type: none"> * શરીર પ્રત્યક્ષ ભિન્ન છે - જડ પરમાણુનું બનેલું છે <ul style="list-style-type: none"> - પુદ્ગલકૃત હોવાથી અચેતન છે - તેમાં જીવ અહંકાર કરે છે * નીરોગી-રોગી / કાળો-ગોરો છું જવાન-વૃદ્ધ / બળવાન છું એમ માને - વિકલ્પો કરે છે
	<ul style="list-style-type: none"> * શરીરના સંબંધે રાગ-દ્રેષ કરી કર્મબંધ કરે છે - ફળરૂપે સુખ-દુઃખ પરિસ્થિતિ પ્રાપ્ત કર્મકૃત અવસ્થાઓમાં જીવ * હું સુખી છું - દુઃખી છું એવું માને - વિકલ્પો કરે છે
	<ul style="list-style-type: none"> * Body is corporal <ul style="list-style-type: none"> - Different from the soul - It's an inanimate entity * Pleasures, pain etc. <ul style="list-style-type: none"> - Is because of fruits of karmas - Which is also inanimate
	<p>II) મમ હદમ - શરીર મારું / હું સ્વામી ઇતિ અભિનવેશિકગ્રહાત્ - મિથ્યા અભિપ્રાય અહણ કરીને</p> <ul style="list-style-type: none"> * વિપરીત અભિપ્રાયના કારણે કર્મકૃત પ્રાપ્ત ચેતન પદાર્થો Like સ્ત્રીપુત્ર - મિત્ર - સેવકાદિમાં * મમપણું કરે છે - મારાં છે સ્વામીપણું કરે છે - હું એનો કર્તા મિથ્યા અભિપ્રાયથી * જે પર છે - સ્વ ભાસે છે ઈધર-અનિષ્ટ કલ્પનાઓ કરે છે મિથ્યાત્વનું સૂચક છે
	<ul style="list-style-type: none"> * Considers wife, family etc. <ul style="list-style-type: none"> - As mine - I am their owner * Due to wrong perception <ul style="list-style-type: none"> - Have false notions of - Mine-ness and attachment with - External objects - both - Living and non-living

<u>કાણભંગુરમાં શાશ્વત</u>	<u>આપે બતાવ્યું</u>
<p>III) પ્રભજીરે - ક્ષણિક પદાર્થોમાં સ્થાવરનિશ્ચયેન - નિત્યપણાનો નિશ્ચય</p> <ul style="list-style-type: none"> * કાણભંગુર / ક્ષણિક પદાર્થોમાં <ul style="list-style-type: none"> - નિત્યપણાનો નિશ્ચય કરે છે - સ્થાયીપણાની માન્યતા સેવે છે * અનિત્યમાં નિત્યબુદ્ધિ <ul style="list-style-type: none"> - તેમાં આસક્ત થાય છે - આત્મવિમુખ - સંભાળ લેતો નથી * નાશ થનારું - વિયોગ થવાનો <ul style="list-style-type: none"> - પણી દુઃખી - શોક કરે છે - કર્મબંધ કરી દુર્ગતિ પ્રાપ્ત * અન્યનું મૃત્યુ / વિયોગ જુએ છે <ul style="list-style-type: none"> - પણ પોતાનો વિચાર કરતો નથી - મોહનશામાં - સત્યનું વિસ્મરણ * Based on misconceptions <ul style="list-style-type: none"> - Considers the transient - destructible - Perishable as permanent * Perishable objects like <ul style="list-style-type: none"> - Body etc. as permanent - By wrong notions * અજ્ઞાની જીવ <ul style="list-style-type: none"> a) અનિત્યમાં - નિત્યબુદ્ધિ b) દુઃખમાં - સુખબુદ્ધિ c) અપવિત્રમાં - પવિત્રબુદ્ધિ d) અનાત્મમાં - આત્મબુદ્ધિ કરી પોતાનું અહિત કરે છે * મિથ્યાત્વની ગાંઠના કારણો <ul style="list-style-type: none"> - એકત્વ-મમત્વ કરી દુઃખી થાય છે 	<p>IV) જગત ક્ષતર્ણ - નાશ થયેલા જગતને ભવાનું તત્ત્વમ્ય - ઉદ્ધાર માટે - જીવાદિ તત્ત્વનું સ્વરૂપ અજિગ્રહત - સમજાવ્યું / બતાવ્યું</p> <ul style="list-style-type: none"> * આવા મિથ્યા અભિપ્રાયથી <ul style="list-style-type: none"> - જગત નાશ પામી રહ્યું છે - પોતાનું અકલ્યાણ કરે છે * આત્મહિતથી વિમુખ બનીને <ul style="list-style-type: none"> - આત્માનું અહિત કરી રહ્યું છે - દુઃખ - અશાંતિમય જીવન જીવે છે * છે અભિનંદન જિન! <ul style="list-style-type: none"> - આવા દુઃખી જીવો જગતના - Mankind suffering misery * You explained to them <ul style="list-style-type: none"> - True nature of substances - And showed them right path * આપે યથાર્થ તત્ત્વનું સ્વરૂપ બતાવ્યું <ul style="list-style-type: none"> - યથાર્થ ઉપદેશ આપી - મોક્ષમાર્ગ ચઢાવ્યા * જીવાદિનું સ્વરૂપ - સંબંધ બતાવી <ul style="list-style-type: none"> - સત્યમાર્ગ ચઢાવ્યા - નિજદ્રવ્યની ઓળખાણ કરાવી * કર્મ અને કર્મકૃતથી ભિન્નતા બતાવી <ul style="list-style-type: none"> - અહંમક, રાગદ્વૈષ દૂર કરાવી - આનંદમય આત્મસ્વરૂપ સન્મુખ કર્યા

શલોક - ૩

ઇન્દ્રિયવિષયોના સેવનથી બજોનું હિત નહીં

<u>Introduction</u>	<u>વેદનાનો પ્રતિકાર</u>
<ul style="list-style-type: none"> * આ શલોકમાં આચાર્યશ્રીએ <ul style="list-style-type: none"> - વિચારણીય વાત કરી છે - જેથી આત્મસન્મુખ થવાય 	<p>I) કૃધાદિદુઃખ - ભૂખ-તરસાદિનાં દુઃખનો પ્રતિકારત: - પ્રતિકાર કરવા ભોજન પાણીનું સેવન</p>
<ul style="list-style-type: none"> * મોહી - મિથ્યાત્મી જીવ <ul style="list-style-type: none"> - શરીરમાં અહું-મમ કરી - કેવી પ્રવૃત્તિ કરે છે 	<ul style="list-style-type: none"> * દેહધારી હોવાના કારણો <ul style="list-style-type: none"> - ભૂખ, તરસ આદિની વેદના થાય - મટાડવા ભોજન, પાણીનું સેવન
<ul style="list-style-type: none"> * વૈરાગી સાધક - શાની <ul style="list-style-type: none"> - શરીર પત્યે ઉદાસીન રહી - આત્મતત્ત્વ ઉપર focus કરે છે 	<ul style="list-style-type: none"> * વેદનાના પ્રતિકાર અર્થે <ul style="list-style-type: none"> - મટાડવા અર્થે દિનરાત પ્રયત્ન - આહારાદિનું સેવન કરે છે
	<ul style="list-style-type: none"> * શરીરસ્થિરતા - મન શાંત અર્થે <ul style="list-style-type: none"> - But stays for some time only - પુનઃ વેદના / ઈચ્છા જાગે * તેથી સ્થાયી સમાધાન નથી <ul style="list-style-type: none"> - તે માટે તો દેહરહિતની દશા જ ગ્રાપ્ત કરવી રહી
	<ul style="list-style-type: none"> * પંચ પ્રકારના આહારદોષ <ul style="list-style-type: none"> a) <u>અંગાર દોષ</u> ભોજનની પ્રશંસા કરી ખાવું b) <u>ધૂમ દોષ</u> ભોજનની નિંદા / ધૂણા કરી ખાવું c) <u>અકારણ દોષ</u> વિના આવશ્યકતા ખાતાં રહેવું d) <u>અતિમાત્રા દોષ</u> મનની ભૂખથી પ્રેરિત થઈને ખાવું e) <u>સંયોજના દોષ</u> સ્વાદ વધારવા ઘણી ચીજો ભેગી કરી ખાવું
	<ul style="list-style-type: none"> * Pangs of hunger and thirst make people very miserable to get reprieve from that indulge in eating and drinking * Thinking that if body is well fed then the soul (I) will be there forever - But it is not so - Well cared body also comes to end - And the soul migrates into another form

<u>ઇન્દ્રિયવિષય સેવનથી</u>	<u>આપે બતાવ્યું</u>
<p>II) ઇન્દ્રિયાર્થ - સ્પર્શનાદિ ઇન્દ્રિયોથી</p> <p>પ્રભવ - ઉત્પન્ન</p> <p>અલ્પસૌખ્યત: - અલ્પ સુખથી</p> <ul style="list-style-type: none"> * મોહી જીવ સ્પર્શનાદિ ઇન્દ્રિયના વિષયોથી પ્રાપ્ત થતાં સુખ માટે પ્રવૃત્તિશીલ * સંસ્કારવશ - વિષયભાજ નિરંતર વિષયસેવન કરે છે Eg. 5 phones ring together 	<p>III) તતો ગુણો નાસ્તિ - કોઈ ઉપકાર નથી</p> <p>દેહદેહિનો: - શરીર કે આત્માને</p> <p>ઇન્થમ् ઇદમ् - એવી રીતે - આ જગતને</p> <p>ભગવાન् વ્યજિજ્ઞપત્ર - ભગવાને બતાવ્યું</p> <ul style="list-style-type: none"> * શરીર કે આત્મા - બન્નેનું હિત થતું નથી શરીર = short lasting - અતૃપ્ત આત્મા = મલિન ભાવો નિરંતર ઉત્પન્ન * બન્નેને લાભ થતો નથી બન્નેનું હિત થતું નથી Benefits neither - body or soul
<ul style="list-style-type: none"> * પણ આ સ્થાયી સમાધાન નથી <ul style="list-style-type: none"> - અલ્પ સુખ - અતૃપ્તિ - તૃષ્ણા આદિ દોષો આવે છે <p>૧) અલ્પ સુખ</p> <p>- તેથી ઉત્પન્ન થતું સુખ અલ્પકાળીન - ક્ષણિક - short lasting</p> <p>૨) અતૃપ્તિકારી</p> <p>- તૃપ્તિ થતી નથી - need જુદું / વધુ / નવું for excitement</p> <p>૩) તૃષ્ણા રહ્યા કરે છે</p> <p>- Eg. અજિનમાં લાકડાં હોમાવાથી વધે છે - તેમ તૃષ્ણા વધે છે</p> <ul style="list-style-type: none"> * સદા સંતપ્ત રહેવાથી <ul style="list-style-type: none"> - નવા નવા ભોગો try કરી દુર્ગતિ નોતરે છે 	<ul style="list-style-type: none"> * That is why - it's advisable To subdue attachment and enhance efforts to realise the true nature of soul * Lord Abhinandan Nath taught Showed this subtle truth to the people of the world <ul style="list-style-type: none"> * અભિનંદન જિને સંસારપરિભ્રમણ કરતાં - વિભાવયુક્ત જગતના જીવોને * તત્ત્વનું સ્વરૂપ બતાવ્યું જગત અને જાતનું સ્વરૂપ દર્શાવી સાચું તત્ત્વદર્શન કરાવ્યું * જગતના પદાર્થો પ્રત્યે રાગ ઘટાડી - આત્મા તરફ દર્શિ કરાવી અનાસકત થઈ - આત્મલીનતા વધારવાનું કર્યું * શુદ્ધાત્મસ્વરૂપનો મહિમા દર્શાવી વૈરાગ્ય કેળવી - આત્માનંદનો પ્રયત્ન કરી આત્મકલ્યાણનો માર્ગ દર્શાવ્યો * આત્મસ્વરૂપમાં મગન રહેવાનો ઉપદેશ આયો
<ul style="list-style-type: none"> * Momentary pleasures derived from senses, also <ul style="list-style-type: none"> - Do not bring permanence - Does not benefit both - It only aggravates desires and creates impure feelings 	

શલોક - ૪
ભયંકર પરિણામો જાગ્રવા છતાં આસક્ત કેમ?

<u>Introduction</u>	<u>પરિણામભયથી અપ્રવૃત્તિ</u>
<ul style="list-style-type: none"> * આ શલોકમાં આચાર્યશ્રીએ <ul style="list-style-type: none"> - વૈરાગ્યનો ઉપદેશ કર્યો છે - વિષયસુખથી વિરક્ત થવાની ગ્રેરણા આપી છે * તત્ત્વદાસિ પ્રાપ્ત થતાં <ul style="list-style-type: none"> - વિષયોને વિષ સમજ તજે છે - Duty તો ઉદાસીન રહે છે * સત્સુખને અમૃત ગળી <ul style="list-style-type: none"> - તેમાં ગ્રીતિપૂર્વક પ્રયત્ન કરે છે - વિષયમાં ફસાઈ ઉભયલોકમાં અકાર્યાઙ્ગ કેમ કરે છે * સમજુ જીવ - વિચારવાન <ul style="list-style-type: none"> - ક્ષાણભંગુર વિષયોમાં લિપ્ત ન થતાં - આત્મકલ્યાણને પ્રાધાન્ય આપે છે 	<ul style="list-style-type: none"> I) જન: અતિલોલ: - મનુષ્ય અત્યંત આસક્ત છતાં અનુબન્ધદોષત: - પરિણામોના કારણે ભયાત્ - રાજીદિના ભયના કારણે અકાર્યેષુ ન પ્રવર્તતે - અકાર્યમાં પ્રવૃત્ત થતો નથી * સામાન્ય માણસ જે <ul style="list-style-type: none"> - વિષયલોલુપી હોય તે પણ વિચારે છે કે * સ્વચ્છંદપણે પ્રવૃત્તિ કરીશ તો <ul style="list-style-type: none"> a) કષ્ટો સહન કરવાં પડશે b) શરીર બગડશે c) રોગ ઉત્પન્ન થશે d) ધનનો વ્યય થશે e) નિદા પ્રાપ્ત થશે * દિંસા - ચોરી - પરસ્પ્રીગમન - અન્યાય કરવાથી સરકાર / રાજાનો દંડ ભોગવવો પડશે * શાસન સરકાર કે સમાજના ભયથી દુષ્કૃત્યો - અકાર્યો કરવામાં પ્રવૃત્ત થતો નથી * આમ, અતિલોલુપી જીવ પણ આ લોકમાં રાજાના ભયથી કુકર્મામાં પ્રવૃત્ત થતો નથી * A Man - howsoever - badly infatuated with worldly sensuous pleasures <ul style="list-style-type: none"> - Knowing the evil results of infatuation - Under fear of state and society - Dares not to commit any of those acts

<u>કેમ આસકત થાય છે</u>	<u>આપે સમજાવ્યું</u>
<p>॥) ઇહાપિ અમુત્રાપિ - તો આ લોક પરલોક અનુબન્ધદોષવિત - ભયંકર દુઃખો જાણવાવાળો સુખે - વિષયસુખમાં કથં સંસજતિ - કેમ આસકત થાય છે</p>	<p>III) ઇતિ - એમ અબ્રવીત - જગતના જીવોને આપે આ સમજાવ્યું</p>
<ul style="list-style-type: none"> * તો પછી જે જીવ વિષયસેવનથી ઉત્પન્ન થતાં આ લોક-પરલોકનાં ભયંકર પરિણામોને જાણીને પણ કેમ આસકત થતો હશે? * આ લોકનાં દુઃખો <ul style="list-style-type: none"> - અતૃપ્તિ - તૃખ્ણા - વિયોગ - વ્યાકુળતા - દંડાદિ * પરલોકનાં દુઃખો <ul style="list-style-type: none"> - તર્યાચ / નરકનાં કષ્ટો - મનુષ્ય = શારીરિક, માનસિક, આર્થિક * ક્ષણિક સુખ પ્રાપ્ત કરવા વિષયસુખમાં કેમ આસકત / પ્રવૃત્ત થતો હશે? * વિષયસુખનાં ફળ જાણનારને વિષયસુખ પ્રત્યે અરુચિ થવી જોઈએ Eg. બકરી - રાજી - સંતુષ્ટ - દંડો - ધાસથી દૂર જાય * પરિણામ જાણ્યા પછી પણ તેમાં આસકત થાય છે એ ખેદ અને આશ્રયની વાત છે 	<ul style="list-style-type: none"> * O Lord Abhinandan You have explained this subtle truth to the people of the world and made them get rid of sensuous pleasures * આ પરમાર્થ સમજાવીને જગતના જીવોને ઈન્દ્રિયસુખથી વિરક્ત કર્યા * તત્ત્વદર્શિ આપી જીવોને સત્યસુખ માટે પ્રયત્નશીલ કર્યા આત્મતત્ત્વમાં પ્રીતિ કરાવી * ઉભયલોકમાં અકલ્યાશ છે એમ બતાવી વિષ સમાન વિષય બતાવી તેમને વિરક્ત કર્યા * તેનાં પરિણામો બતાવી તેને ત્યાગીને સન્માર્ગ ચાલવાનું કર્યું
<ul style="list-style-type: none"> * One who knows what he has to undergo - in this world and after that - indulging in such pleasures It's strange as to how he could let himself be captivated by such sensuous pleasures 	

શલોક - ૫

તેથી આપ જ શરણ છો

<u>Introduction</u>	<u>સંતાપ ઉત્પન્ન કરનાર</u>
<ul style="list-style-type: none"> * આ શલોકમાં આચાર્યશ્રી ફરીથી દઢ કરે છે કે ઈન્દ્રિયવિષયોમાં જે મગનતા છે * તે આ લોક - પરલોકમાં કલેશકારી છે તૃપ્તિ નહીં - તૃષ્ણા વૃદ્ધિ તેથી સદા સંતપ્ત રહે છે * આવો હિતકારી ઉપદેશ આપીને સન્માર્ગ દર્શાવ્યો વિષયાસક્તિને ત્યાગી આત્માનંદ તરફ વળવા કર્યું * જેમ અમે રાજપાટ, ગૃહાદિ ત્યાગીને - આત્મ સાધીને સુખી થયા - તેમ તમે પાશ કરો * આવા સન્માર્ગદર્શક પ્રભુ હોવાથી સજ્જન વિવેકી પુરુષો આપની જ સ્તુતિ કરે છે આપનું જ શરણ અહે છે * સાચું તત્ત્વ દર્શાવ્યું તેથી આપની પૂજા - આદેશપાલનથી આપને આદર્શ બનાવી પોતાનું કલ્યાણ કરે છે 	<p>I) સ: અનુબન્ધ: - ભોગોમાં આસક્તિ તૃષ્ણાભવૃદ્ધિ: - તૃષ્ણાની વૃદ્ધિ અસ્ય જનસ્ય - મનુષ્યોને તાપકૃત - સંતાપ ઉત્પન્ન કરે છે</p> <ul style="list-style-type: none"> * આસક્તિ અને તેથી તૃષ્ણાની વૃદ્ધિથી - સંતાપજનક અને દુઃખદાયી છે * લોલુપી જીવ વ્યાકુળ - ચિંતિત - દુઃખી રહે છે * વિષયોની પ્રાપ્તિ^① માટે તે દિવસ-રાત ઉધમ કરે છે કુકર્મો કરે છે * ન મળે તો - સંતાપિત રહે છે મળે તો તેની રક્ષા^② માટે વ્યાકુળ રહે છે * રક્ષા કરતા છતાં વિયોગ^③ થાય - અશાંત - વ્યાકુળ બને છે - અન્ય વિષય તરફ દોડ માંડે છે * આમ કરવામાં શરીર-મનની શક્તિ ઓછી થતી જાય છે અચાનક મરણ આવી બધું છીનવાય * અંત સમયે - પરલોક ચિંતા સત્તાવે કઈ ગતિ? તિર્યચ નરક તો? દીન બની આર્તધ્યાન કરે છે * The infatuation of worldly pleasures and ever increasing desires causes miseries and suffering in this / next birth

<u>સંતુષ્ટિ ન દેનારું</u>	<u>આપ જ શરણ છો</u>
<p>॥) સુખત: - અલ્પમાત્ર પ્રાપ્ત સુખથી ન ચ સ્થિતિ: - સંતુષ્ટ નથી થતો</p> <p>* Momentary happiness gained from worldly pleasures is in no way lasting</p>	<p>III) ઇતિ - આ પ્રમાણે પ્રભો મતં - હે પ્રભુ - આપનો મત લોકહિતં - લોકકલ્યાણકારી છે તતઃ ભવાનેવ - તેથી આપ જ સતાં - વિવેકશીલ સત્પુરુષોના ગતિ: મતઃ - શરણ માનવામાં આવ્યા છો</p>
<p>* વિષયસેવનથી સંતાપ અને તૃષ્ણાની વૃદ્ધિ થાય છે એમ કહ્યું - હવે</p> <p>* વળી વિષયસેવનથી જે અલ્પ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે તેનાથી શાંતિ / તૃપ્તિનો અનુભવ થતો નથી</p> <p>* અલ્પ સુખથી તેની સ્થિતિ સદા સુખમય બનતી નથી</p> <p>* કેમ કે તૃપ્તિ - સંતોષ થતો નથી લાંબો સમય શાંત રહેતો નથી</p> <p>* ઊલદું નવા વિષયોની શોધ / પ્રાપ્તિના ઉદ્યમ / વિકલ્પથી દુઃખી રહે છે</p>	<p>* O Lord Abhinandan! As Your precepts are for well-being of people You are the refuge for the prudent</p> <p>* આપનો મત - આપનું શાસન લોકહિત ભતાવનાર છે લોકોનું કલ્યાણ કરનારું છે</p> <p>* શ્રી અભિનંદનસ્વામીનો મત લોકહિતકારી, કલ્યાણકારી છે કારણ કે આપના મતમાં એવું ઉદ્ઘોષિત થયું છે કે વિષયાસક્રિતથી આજ સુધી કોઈ સુખી થયું નથી નિવૃત્તિથી જ સુખી થયા છે</p> <p>* તેથી સુખના અભિલાષીઓએ વિષયાસક્રિત છોડી - વિરક્ત થઈ આત્મકલ્યાણ અર્થે આત્મસન્મુખ થવું</p>
<p>* જે જીવ ઈન્દ્રાદિના ભોગોમાં તૃપ્ત થયો નહીં - તે સાધારણ ભોગથી કઈ રીતે તૃપ્ત થાય?</p> <p>* Eg. જે સમુદ્રના જલપાનથી તૃષ્ણા બુઝાવી શક્યો નહીં તૃપ્ત થયો નહીં</p> <p>* તે અંજલિ જેટલા જળથી તૃપ્ત કઈ રીતે થાય તૃષ્ણા કઈ રીતે બુઝાય</p>	<p>* આવો દિતકારી ઉપદેશ આપ્યો તેથી કલ્યાણના ઈચ્છુક આપને શરણરૂપ માને છે</p> <p>* આવો ઉપદેશ દેવાથી સન્માર્ગ દર્શાવવાથી સત્પુરુષો (વિવેકી જીવો) માટે શરણરૂપ છો - પરમાર્થના રક્ષક છો</p> <p>* મુક્તિના ઈચ્છુકોએ આપનું શરણ સ્વીકાર્યુ છે</p>

પ્રવચન-૨ તા. ૬-૫-૨૩ બપોર

શ્રી સુમતિનાથ જિન સ્તુતિ

Introduction	કારકની સમજણ અનિવાર્ય
શલોક - ૧	નામ સાર્થકતા - કારક નિરૂપણ
શલોક - ૨	ભેદ-અભેદરૂપે - તત્ત્વનું નિરૂપણ
શલોક - ૩	સત્ત્વ-અસત્ત્વરૂપે Eg. પુષ્પ દૃષ્ટાંતે
શલોક - ૪	સર્વથા નિત્ય / અનિત્ય નહીં Eg. દીપક દૃષ્ટાંતે
શલોક - ૫	તત્ત્વનિરૂપણ પદ્ધતિ - સ્તુતિનું ફળ

શલોક - ૧નામ સાર્થકતાકારક નિરૂપણ

<u>General</u>	<u>નામ સાર્થકતા - why</u>
<ul style="list-style-type: none"> * <u>ભક્તની પ્રાર્થના</u> <ul style="list-style-type: none"> - Tremendous attraction - Close association of devotees * <u>ભક્તના પ્રકાર</u> <ul style="list-style-type: none"> a) પ્રશংસક - praise b) પ્રેમી - love c) દીક્ષિત - initiated / committed d) અધિક - beyond નિયમો e) સતત - constant અનુસંધાન * મુક્તિ ક્યારે મળશે? <ul style="list-style-type: none"> - Eg. ગાંધીજી - આપણે તૈયાર ત્યારે - Britishers - તિરંગો - સ્વતંત્ર સરકાર * આત્મા જાગશે ત્યારે <ul style="list-style-type: none"> - બીજી બધી સ્થૂળ પ્રક્રિયા છે - અંતરની વૃત્તિ - મહત્વાની * Three hindrances <ul style="list-style-type: none"> - Self-doubt - Give up too early - Don't push hard * Commitment needed <ol style="list-style-type: none"> 1) Passion 2) Practice — ready to face challenges 3) Patience * Millions of gallons of sweat <ul style="list-style-type: none"> - Need to be shed before you achieve success * Do not allow your moods, desires <ul style="list-style-type: none"> - To stop you from celebrating life today * Do it the right way <ul style="list-style-type: none"> Eg. Coke advertisement in Arabia right to left read happy - drank - frustrated * સદ્ગુરૂકૃપાથી <ul style="list-style-type: none"> - અનુભવી ગુરૂ - Eg. ઝડપ રીતું, ડાળ etc. 	<p>I) ત્વમ સુનિઃ - આપ પ્રત્યક્ષ જ્ઞાની છો</p> <p>સુમતિ: - સુમતિ એ સાર્થક સંજ્ઞાયુક્ત છો</p> <p>અન્વર્થસંજ્ઞા: - ઉત્તમ બુદ્ધિ હોવાના કારણે</p> <ul style="list-style-type: none"> * દે ભગવાન - આપમાં નામ જેવા ગુણો છે નામ સુમતિ - ગુણવાચક છે * આપ પ્રત્યક્ષ જ્ઞાની છો <ul style="list-style-type: none"> - જ્ઞાનના સ્વામી છો - ઉત્તમ બુદ્ધિવાળા - તેથી સુમતિ * આપની બુદ્ધિ (મતિ) <ul style="list-style-type: none"> શ્રેષ્ઠ છે - સુશોભિત છે આપના નામની યથાર્થતા સૂચવે છે * સર્વોત્કૃષ્ટ મતિના ધારક <ul style="list-style-type: none"> આપનું સુમતિ નામ સાર્થક છે નામ યથાર્થ / સાર્થક સિદ્ધ થાય છે * One having a <ul style="list-style-type: none"> good - sound - wise - rational mind is called Sumati * O Lord Sumatinath <ul style="list-style-type: none"> You are clearly the noblest wisest and knowledgeable * So Your name is appropriate <ul style="list-style-type: none"> Bearing meaningful name of Sumati

<u>અનેકાંતમાં - કારક નિરૂપણ</u>	<u>અનેકાંતમાં - કારક નિરૂપણ</u>
<p>II) યેન - કારણ કે આપે સુયુક્તિનીતમ् - ઉત્તમ યુક્તિઓથી યુક્ત તત્ત્વં સ્વયં મતં - તત્ત્વ સ્વીકાર કર્યો છે</p>	<p>III) શેષે મતેષુ - આપના મતથી અન્ય મતોમાં સર્વક્રિયાકારક - કર્તાકર્મકરણાદિ કારકોની તત્ત્વસિદ્ધઃ નાસ્તિ - તત્ત્વસિદ્ધ નથી</p>
<ul style="list-style-type: none"> * More so - because You have on Your own - without outside help based on sound logic and reasoning adopted the precept of tattva explaining the true nature of substances after experiencing 	<ul style="list-style-type: none"> * No precept other than Yours establishes the true disposition logically the world phenomena - involving actions and actors Karaks (factors like subject object cause etc.)
<ul style="list-style-type: none"> * આપ સુભૂતિ છો કારણ કે કોઈના ઉપદેશ વિના - સ્વયં જ વિના કોઈની પ્રેરણાથી * આપે સુયુક્તિનીત તત્ત્વને એ મતને અંગીકાર કર્યો જે ઉત્તમ ન્યાયની યુક્તિઓ સહિત છે 	<ul style="list-style-type: none"> * આપના અનેકાંતાત્મક મતથી અન્ય જે જે અનેકાંત મતો છે તેમાં કર્તાકર્મભાવની સિદ્ધ યુક્તિથી થતી નથી * કર્તા - કર્મ - કારણાદિ ઇ કારકોરૂપી તત્ત્વની સિદ્ધ થઈ શકતી નથી યુક્તિથી સ્વરૂપસિદ્ધ થતી નથી
<ul style="list-style-type: none"> * જે અનેકાંતાત્મક તત્ત્વ સ્વીકાર્યું તેને યુક્તિઓ દ્વારા સિદ્ધ કર્યું પ્રમાણ અને નય વડે બતાવ્યું * ક્રયાં કર્યો નય મુખ્ય-ગૌડા કરવો તે બતાવ્યું * નયવિભાગથી સમજાવ્યું પદાર્થ કઈ અપેક્ષાએ અનિત્ય કઈ અપેક્ષાએ નિત્ય છે * ઉત્પાદ-વ્યય-ધોવ્યયુક્ત છે પર્યાય (વિરોધ) અપેક્ષાએ અનિત્ય છે દ્રવ્ય (સામાન્ય) અપેક્ષાએ નિત્ય છે * આપનો મત અભાધિત - અભંગ - પ્રતિષ્ઠિત યુક્તિઓ વડે પ્રાણીત છે 	<ul style="list-style-type: none"> * કોઈ સર્વથા અનિત્ય (ક્ષાળિકવાદી) - પરિવર્તન જ સત્ય છે - no permanence - કરેલું નાણ - ન કરેલું ફળ - પરલોક - સ્મરણ ઈત્યાદિ સિદ્ધ નહીં થાય - કર્તાકર્મ - બંધમોક્ષ નહીં ઘટે - કારણ કે વસ્તુ જ બીજી કાણ નથી રહેતી * કોઈ સર્વથા નિત્ય (કૂટસ્થવાદી) - અપરિવર્તન જ સત્ય છે - તો આત્મામાં શુભાશુભ ભાવ સિદ્ધ નહીં થાય પરિણામ - વિકાર - બદલવું અસંભવ રહેશે - તો બંધવ્યવસ્થા-ફળભોગવ્યવસ્થા નહીં રહે - બંધ-મોક્ષની વ્યવસ્થા નહીં ઘટે - ધર્મનુઝાનોનું શું ગ્રયોજન રહે? * અનેકાંતમતમાં કારણ-કાર્ય - કારકોની સિદ્ધ થતી નથી યથાર્થ નથી સમજાવ્યું માત્ર આપના જ મતમાં / શાસનમાં યથાર્થપણે નિરૂપાયું છે

શલોક - ૨
ભેદ-અભેદરૂપે તત્ત્વનું નિરૂપણ

Introduction	વસ્તુ ભેદાભેદ સ્વરૂપી
<ul style="list-style-type: none"> * આ શલોકમાં આચાર્યશ્રીએ બતાવ્યું <ul style="list-style-type: none"> - કઈ રીતે શ્રી સુમતિ જિનેન્દ્ર સુયુક્તિથી તત્ત્વનું યથાર્થ નિરૂપણ કર્યું છે / પ્રતિસ્થાપિત કર્યું છે * જીવાદિ પદાર્થો જે સામાન્યવિશેષાત્મક - દ્રવ્યપર્યાયાત્મક ભેદ-અભેદ છે તેને યથાર્થ નયવિભાગથી બતાવી * યથાર્થ તત્ત્વનિરૂપણ કર્યું છે એકાંતિક મતો મિથ્યા કઈ રીતે છે તે બતાવી યથાર્થ ખુલાસો કર્યો છે * O Sumati Jineshwara <ul style="list-style-type: none"> - Based on your deep understanding sound reasoning - right knowledge - You have established that substance is single as well as multifaceted a) This is certainly true because the variance that is depicted is in reference to its forms and modifications b) While its natural attributes remain unchanged and pure * To accept the significance of only one aspect is wrong <ul style="list-style-type: none"> - Because the acceptance of only one and rejection of other - Makes the substance lose its basic nature - And it becomes inexpressible 	<ul style="list-style-type: none"> I) તત્ત્વ તત્ત્વં - આ સુયુક્તિનીત તત્ત્વ અનેકં ચ એકં - અનેક તથા એકરૂપ છે ઇંડ ભેદાન્વયજ્ઞાનં - બનેને વિષય કરનારું હિ સત્યમ् - શાન જ સત્ય છે * ભેદજ્ઞાન - અન્વયજ્ઞાન <ul style="list-style-type: none"> a) That knowledge which differentiates the various properties b) That knowledge which singles out a property * વસ્તુ ભેદ-અભેદ સ્વરૂપ - એક-અનેકરૂપ છે પ્રત્યેક તત્ત્વ સામાન્યવિશેષાત્મક દ્રવ્યપર્યાયાત્મક હોવાથી એક-અનેકરૂપ છે * પર્યાદાસ્તિથી જોતાં તે અનેકરૂપ છે દ્રવ્યદાસ્તિથી જોતાં તે એકરૂપ છે આવું ભેદાભેદ વસ્તુસ્વરૂપનું શાન એ જ યથાર્થ શાન - ગ્રામાણજ્ઞાન છે * પરિણામમાં સુખદુઃખ, હર્ષ-શોકાદિ તેમજ બાધરૂપ બાળ - યુવાન - વૃદ્ધાદિનો ભેદ પ્રત્યેકને જણાય છે - તેથી તે અનેકરૂપ છે * પરંતુ સુખદુઃખાદિ, બાળયુવાનાદિ અવસ્થાઓ 'આ તે જ છે' એવા એકત્વની પ્રતીતિ થવાથી તે એકરૂપ છે * તાત્પર્ય - પ્રત્યેક તત્ત્વ અનેક / એક ભેદ / અભેદ છે તે સ્વીકારનાર શાન - સત્ય છે * દ્રવ્ય અને પર્યાય સાથે જ તત્ત્વ હોય છે <ul style="list-style-type: none"> Eg. માટી દ્રવ્ય છે - ઘડો, ખાલો, માટલું તેની અવસ્થાઓ છે તેથી અનેકરૂપ છતાં એકરૂપ છે * કોઈ દ્રવ્ય - વિના પરિણામ નથી હોતું પરિણામો થવા છતાં દ્રવ્ય ટકે છે <ul style="list-style-type: none"> Eg. નિગોદ - એકેન્દ્રિય - પંચેન્દ્રિય - મનુષ્ય - મુક્ત ભિન્ન ભિન્ન પરિણામ / અવસ્થા = ભેદ પરંતુ જીવ તે જ છે = અભેદ

<u>એકનો પણ અસ્વીકાર</u>	<u>વસ્તુ નિઃસ્વભાવી / નિર્વચનીય બને</u>
<p>II) ઉપચાર: - બેમાંથી એકને કલ્પિત માનવું મૃષા - મિથ્યા છે</p> <ul style="list-style-type: none"> * આમાંથી કોઈ એકનો અસ્વીકાર કલ્પિત - અસત્ય - ઉપચારરૂપ એ જ્ઞાન મિથ્યા છે * ઉપચાર is when you say Eg. બાળક સિંહ છે Eg. સ્ત્રી ચંદ્રમુખી છે * જો જીવ બેમાંથી એકને જ સત્ય માને બીજાને મિથ્યા માને તો તે જ્ઞાન મિથ્યાજ્ઞાન છે * બેદ-અબેદમાંથી કોઈ એકને ન સ્વીકારવું તે અગ્રમાણ જ્ઞાન છે 	<p>III) અન્યતરરૂપ - બેમાંથી એકનો પણ લોપ: - અભાવ થવાથી તચ્છેષલોપોડપિ - બીજાનો પણ અભાવ થશે તત: અનુપાદ્યમ् - તેથી તત્ત્વ નિઃસ્વભાવ થવાથી અવાચ્ય થઈ જશે</p> <ul style="list-style-type: none"> * એકાંત છે - બેમાંથી એકનો પણ લોપ થવાથી Omission of one - leads to disappearance of other તેનાથી બિન્ન ધર્મનો પણ અભાવ થાય તેથી તત્ત્વ નિઃસ્વભાવી / નિર્વચનીય બને
<ul style="list-style-type: none"> * <u>બૌદ્ધો</u> <ul style="list-style-type: none"> - તત્ત્વ પર્યાય - પરિવર્તન - પર્યાય માત્ર છે જ સત્ય છે જ તત્ત્વ છે - તત્ત્વ એક - માનવું દ્રવ્ય છે મિથ્યા છે - સંતતિના કારણે એકરૂપનો ભામ થાય છે - એકરૂપનો અસ્વીકાર - આ જ્ઞાન એકાંતિક છે * <u>સાંખ્યો</u> <ul style="list-style-type: none"> - દ્રવ્ય જ સુખદુઃખાદિ વાસ્તવિક સત્ય છે ઉપાધિજન્ય હોવાથી મિથ્યા છે - Eg. જેમ સ્ફટિક - લાલ ફૂલ - ઉપાધિ સંગે લાલ ભાસે છે - આત્મામાં થતું નથી - પ્રકૃતિનો ધર્મ છે - અનેકરૂપનો અસ્વીકાર - આ જ્ઞાન એકાંતિક છે * Every substance when viewed from different standpoints <ul style="list-style-type: none"> - Gives us true knowledge of the substance - Eg. સુવર્ણ અસ્વીકાર - કુંડળ અસ્વીકાર will be wrong 	<ul style="list-style-type: none"> * તત્ત્વનું સ્વરૂપ જ એવું છે કે દ્રવ્ય - પર્યાય વિના નથી રહેતું પર્યાય - દ્રવ્ય વિના નથી રહેતું * બન્નેનો પરસ્પર અવિનાભાવી (Cannot exist without other) સંબંધ (Mutually related) હોવાથી બન્નેમાં એકનો અભાવ માનતાં - બીજાનો પણ અભાવ થઈ જાય * બન્નેનો અભાવ થવાથી Disappearance of both - makes substance lose its base nature વસ્તુ નિઃસ્વભાવી બની જાય અર્થાત્ વસ્તુનું સ્વરૂપ સિદ્ધ થતું નથી * માત્ર પર્યાય કે દ્રવ્યનો સ્વીકાર કરવો એ એકાંતિક મત છે પ્રમાણસિદ્ધ નથી - અસત્ય છે * And it becomes inexpressible વસ્તુનો સ્વભાવ મટી જાય તો વસ્તુનું કથન પણ થઈ શકે નહીં કહી ન શકાય - અવાચ્ય બની જાય Eg. આકાશકુસુમવત્ત અસત્ય બની જાય * અનિર્વચનીય ઠરતાં વ્યવહારનો સર્વથા લોપ સિદ્ધ થાય જે યોગ્ય નથી * હે સુમતિનાથ ભગવાન આપના મતમાં જે તત્ત્વ બેદાભેદરૂપે પ્રરૂપાયું છે - તે પ્રમાણસિદ્ધ - યુક્તિયુક્ત સત્ય છે

શ્લોક - ૩

સત્તુ-અસત્તુરૂપ

Eg. પુષ્પ દ્વારાંતે

<u>સત્તુ-અસત્તુ</u>	<u>પુષ્પ દ્વારાંતે</u>
<p>I) સત્તઃ - પદાર્થ સત્તુરૂપ છે કથંચિત્ - અપેક્ષાએ અસત્તુચાક્તિઃ - અસત્તુરૂપ પણ છે પુષ્પ તરફુ - ઝૂલ વૃક્ષો પર છે ખે નાસ્તિ - આકાશમાં નથી</p> <p>* પ્રત્યેક પદાર્થમાં એક-અનેક બેદ-અભેદ સત્તુ-અસત્તુ આદિ વિરુદ્ધ ધર્મ રહ્યા છે</p> <p>* આ શ્લોકમાં બતાવું છે કે એક જ પદાર્થમાં સત્તુ અસત્તુ વિરુદ્ધ ધર્મ કયા પ્રકારે રહ્યા છે</p> <p>* જીવાદિ પદાર્થોં સ્વદ્રવ્ય - ક્ષેત્ર - કાળ - ભાવની અપેક્ષાએ સત્તુ છે પરદ્રવ્ય - ક્ષેત્ર - કાળ - ભાવની અપેક્ષાએ અસત્તુ છે</p> <p>* Eg. ધર્ત ધર્તરૂપે સત્તુ છે - પરદ્રવ્ય અસત્તુ છે પદાર્થ કોઈ અપેક્ષાએ સત્તુ - કોઈ અપેક્ષાએ અસત્તુ હોય છે</p> <p>* સ્વદ્રવ્યાદિ ચતુર્ભ્ય અપેક્ષાએ સત્તુ પરદ્રવ્યાદિ ચતુર્ભ્ય અપેક્ષાએ અસત્તુ આવું પદાર્થનું સ્વરૂપ છે</p> <p>* Eg. જેમ કે જીવદ્રવ્યનું સ્વદ્રવ્ય = અનંત ગુણાદિનો સમુદ્દર એક અખંડ પિંડ સ્વક્ષેત્ર = પોતાના અસંખ્ય પ્રદેશો સ્વકાળ = તેની વર્તમાન અવસ્થા / પર્યાય સ્વભાવ = જ્ઞાનાદિ ગુણો</p> <p>* તે જીવદ્રવ્યમાં અન્ય જીવ, પુદ્ગલ, ધર્મ, અધર્મ, આકાશ, કાળનો અભાવ છે</p> <p>* આમ પ્રત્યેક દ્રવ્ય અપેક્ષાએ સત્તુ-અસત્તુરૂપ છે ન તે સર્વથા ભાવરૂપ છે ન તે સર્વથા અભાવરૂપ છે</p>	<p>II) પુષ્પ તરફુ - ઝૂલ વૃક્ષ પર છે ખે નાસ્તિ - આકાશમાં નથી</p> <p>* અહીં દ્વારાંત આપ્યું છે કે Eg. પુષ્પો વૃક્ષની ઉપર તો અસ્તિરૂપે પ્રસિદ્ધ છે આકાશની અપેક્ષાએ નાસ્તિરૂપ અસત્તુ છે</p> <p>* પુષ્પ જો સર્વથા સત્તુરૂપ હોય તો આકાશમાં પણ હોય સર્વથા અસત્તુરૂપ - વૃક્ષ ઉપર પણ તેનો અભાવ માનવો પડે</p> <p>* પણ એમ માનવું / કહેવું તે યથાર્થ નથી કેમ કે પ્રતીતિમાં તો વિરુદ્ધ ઠરે છે</p> <p>* માટે એમ સાબિત થાય છે કે વસ્તુતાત્ત્વ કથંચિત્ સત્તુરૂપ (સ્વદ્રવ્યાદિ અપેક્ષાએ) અને કથંચિત અસત્તુરૂપ (પરદ્રવ્યાદિ અપેક્ષાએ) છે</p> <p>* કોઈ પણ પદાર્થની સિદ્ધ જ્યાં સુધી પરદ્રવ્યનો નિષેધ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી થતી નથી</p> <p>* Eg. કેરીને આપણે સંતરા / દ્રાક્ષ કેમ કહેતા નથી? કારણ કે તેમાં સંતરાપણું / દ્રાક્ષપણું નથી કેરી પોતે જ અન્ય સર્વ ફળોના પ્રતિષેધરૂપ છે</p> <p>* જે પદાર્થ પોતામાં પરદ્રવ્યપણાનો પ્રતિષેધક ન હોય તે પદાર્થ સ્વસ્વરૂપનો પ્રસ્થાપક પણ બની શકે નહીં</p> <p>* એ રીતે પ્રત્યેક પદાર્થમાં અસ્તિત્વ અને નાસ્તિત્વ એ બન્ને ધર્મો એકસાથે રહેલા છે</p> <p>* અને તે પણ પરસ્પર અવિનાભાવે રહેલા છે એક વિના બીજાનું અસ્તિત્વ સિદ્ધ થતું નથી</p>

<u>પ્રમાણરહિત થશે</u>	<u>અન્ય દર્શન - સ્વવ્યન વિરુદ્ધ છે</u>
<p>III) સર્વસ્વભાવચ્યુત - બન્ને પ્રકારથી રહિત માનતા અપ્રમાણ - પ્રમાણરહિત થશે</p>	<p>IV) તવ દૃષ્ટિઃ અન્યત - તમારા દર્શનથી અન્ય દર્શન સ્વવાગ વિરુદ્ધ - સ્વવ્યન બાધિત છે</p>
<ul style="list-style-type: none"> * Properties which a substance exhibits <ul style="list-style-type: none"> - When viewed with reference to its natural state - is real and existing - When viewed with another standpoint is unreal and imaginary * Eg. Flower is real when viewed blooming on a plant / tree Unreal when imagined to be so in the sky * Existence of contradictory properties is inherent in any object * If substance is considered to be devoid of both becomes imaginary and undefinable 	<ul style="list-style-type: none"> * છે સુમતિનાથ - આપના અનેકાંતાત્મક દર્શનથી ભિન્ન જે અન્ય દર્શન - તેમનું વચન સ્વવ્યનથી વિરુદ્ધ - સ્વવ્યનથી બાધિત છે * એકાંતમતના પ્રતિપાદનમાં Eg. મારી માતા માતા તો વાંઝણી how વાંઝણી છે - વાંઝણી તો માતા how એવા વચનની જેમ વિરોધ ઉત્પણ કરે છે
<ul style="list-style-type: none"> * જો વસ્તુતત્ત્વને બન્ને પ્રકારના સ્વભાવવાળું માનવામાં ન આવે તો તે અપ્રમાણ થઈ જશે * બન્ને વિરુદ્ધ ધર્મના અસ્વીકારથી તત્ત્વની કોઈ વ્યવસ્થા ટક્કી નથી પદાર્થ પ્રમાણરહિત સિદ્ધ થશે 	<ul style="list-style-type: none"> * સત્તા અદ્વૈતવાદી (માત્ર એક સત્તા સ્વીકારનારા) a) માને છે - વસ્તુ સર્વથા સત્તુ છે કથંચિત્તુ પણ અસત્તુ નથી b) જો એમ માનવામાં આવે તો Eg. ઘટ સ્વદ્રવ્યની જેમ પરદ્રવ્યમાં (પટમાં) પણ હોવું ઘટે c) પ્રતીતિવિરુદ્ધ છે - અસંગતિ છે d) દ્વેતની આપત્તિ આવે - અદ્વૈતપણાનો ભંગ થાય
<ul style="list-style-type: none"> * સ્વદ્રવ્યપણે - તેનું હોવું છે પરદ્રવ્યપણે - તેનું હોવું નથી Eg. આ સુવર્ણ છે એમ કણું તો સુવર્ણનું હોવાપણું ત્યારે જ થાય જ્યારે તે ચાંદી, લોઢા, પિતળમાં તેનો અભાવ હોય * આમ વસ્તુનું સ્વરૂપ કથંચિત્તુ સત્તુ - કથંચિત્તુ અસત્તુ છે જેમ શ્રી સુમતિનાથે કણું 	<ul style="list-style-type: none"> * શૂન્ય અદ્વૈતવાદી (સત્તા માત્રનો નિષેધ કરનારા) a) માને છે - વસ્તુ સર્વથા અસત્તુ છે કથંચિત્તુ પણ સત્તુ નથી b) જો એમ માનવામાં આવે તો Eg. ઘટ જેમ પટમાં અસત્તુ છે તેમ ઘટરૂપમાં પણ અસત્તુ છે c) પ્રતીતિવિરુદ્ધ છે - અસંગતિ છે d) સર્વથા શૂન્યતા સિદ્ધ નહીં થાય - તત્ત્વ જ નહીં રહે
	<ul style="list-style-type: none"> * આ પ્રમાણો તેઓનો તે તે ભત નિરાધાર ઠરે છે અપ્રમાણિત સિદ્ધ થાય છે * શ્રી સુમતિનાથનો અનેકાંતવાદ જ એવો છે જે પ્રમાણસિદ્ધ હોવાથી સર્વથા અબાધિત છે * O Sumatinath Bhagwan! Doctrines preached by others are self-contradictory - Yours is the only one which explains the real truths

શ્લોક - ૪

સર્વથા નિત્ય / અનિત્ય નહીં

Eg. દીપક દખાંતે

Introduction	સર્વથા નિત્ય - સર્વથા અનિત્ય
<p>I) સર્વથા નિત્યં - સર્વ પ્રકારે નિત્ય વસ્તુ ન ઉદેતિ ન અપૈતિ - ન ઉત્પન્ન ન નાશ થાય ચ ન = અને ન તો ક્રિયા કારકું યુક્તમ् - ક્રિયાકારક ભાવ સંગત હોય છે અસતઃ - કારણ કે અવિદ્યમાન પદાર્થ નૈવ જન્મ - જીન્મ નથી હોતો સતો ન નાશ: - વિદ્યમાન પદાર્થનો નાશ નથી હોતો</p>	<p>* નવીન આકારનું ઉત્પન્ન થવું ઉત્પાદ છે પૂર્વ આકારનું નાશ થવું વ્યય છે બને પ્રકારનાં પરિણામન સર્વથા નિત્ય પદાર્થમાં સંભવ નથી</p>
<p>* સંસારના પ્રત્યેક પદાર્થ - દ્રવ્ય અને પર્યાયરૂપ છે - દ્રવ્ય અપેક્ષાએ પદાર્થ નિત્ય છે - પર્યાય અપેક્ષાએ પદાર્થ અનિત્ય છે - Eg. દૂધમાંથી દહીં - ગોરસરૂપે નિત્ય</p> <p>* આ પ્રમાણે અનેકાંત શૈલીથી - પદાર્થ નિત્યાનિત્યાત્મક હોવા છતાં - કેટલાક પદાર્થને સર્વથા નિત્ય - કે સર્વથા અનિત્ય માને છે</p> <p>* આ શ્લોકમાં આચાર્યશ્રીએ - સર્વથા નિત્ય અને સર્વથા અનિત્ય એ બને એકાંત માન્યતાઓનું - નિરાકરણ કર્યું છે - તેઓ કહે છે</p>	<p>* વળી આ માન્યતામાં ક્રિયાકારક ભાવ પણ અસંભવિત છે કર્ત્તા-કર્મની વ્યવસ્થા બની શકતી નથી</p> <p>* ચાલવું - સ્થિર રહેવું - જીજી થવું વગેરે કોઈપણ પ્રકારની ક્રિયારૂપ પરિણામન તેમાં સિદ્ધ થતું નથી</p> <p>* ચાલવું - સ્થિર રહેવું - આ ક્રિયાઓના રચિતા (કરવાવાળો) - કારક કહેવાય છે</p> <p>a) વસ્તુ જો સર્વથા નિત્ય (એકરૂપ) તો ગમનરૂપ ક્રિયા થતી હોય તો એ જ થતી રહે b) સ્થિર તો એ જ થતી રહે c) વિરુદ્ધ પરિણામન થઈ શકે નહીં કારણ કે નિત્યપણાનો સિદ્ધાંત નાન્ય થાય Eg. રૂનું સૂતર નહીં બને</p> <p>* આમ નિત્ય - સર્વથા અટળ અપરિણામરૂપી - એકપણું સિદ્ધ થતું નથી - અસંભવિત છે કર્ત્તા કર્મ કરવાણાં કોઈ કારક બની શકતા નથી</p>
<p>(A)</p> <p>* જો પદાર્થ સર્વથા નિત્ય માનવામાં આવે a) દ્રવ્યની જેમ પર્યાય પણ નિત્ય માનવામાં આવે તો b) તો તેમાં નવીન પર્યાયની ઉત્પત્તિ અને પૂર્વ પર્યાયનો વિનાશ બની શકે નહીં</p> <p>* Eg. જીવ દ્રવ્યમાં મનુષ્યપર્યાય નાન્ય થવાથી દેવપર્યાય ઉત્પન્ન થાય છે Eg. પુદ્ગલ દ્રવ્યમાં ઘટપર્યાય નાન્ય થવાથી ઠીકરાંપર્યાયની ઉત્પત્તિ દેખાય છે</p> <p>* આ પ્રમાણે ઉત્પાદ - વ્યય પ્રત્યક્ષ દેખાય છે તેથી તેનો અપલાપ થઈ શકે નહીં</p>	<p>(B)</p> <p>* જો પદાર્થ સર્વથા અનિત્ય માનવામાં આવે - દ્રવ્યરૂપે પણ નાશ સ્વીકાર કરવામાં આવે - તો અવિદ્યમાન પદાર્થની (અસત્તુ પદાર્થની) ઉત્પત્તિ થશે - વિદ્યમાન પદાર્થનો નાશ માનવો પડે (સર્વથા અસત્તુ બને)</p> <p>* પરંતુ એમ માનવું ઉચિત નથી કારણ કે જે પદાર્થ વિદ્યમાન જ ન હોય (અસત્તુ છે) તેનો કદી ઉત્પાદ (જીન્મ) કે વ્યય (નાશ) થાય નહીં</p> <p>* અસત્તુની કદી ઉત્પત્તિ નહીં સત્તુનો કદી સર્વથા નાશ નહીં Eg. કપડું બાળતાં - રાખ ન થવી જોઈએ - સર્વથા નાશ થવો જોઈએ Eg. ઘઉંની રોટલી ન બને</p>

<u>Eg. દીપક દ્વારા</u> <u>સંશોધન - ઉત્તર</u>	<u>Conclusion</u>
<p>II) જો કોઈ કહે કે જલતો દીપક બુઝાવી ઓળવી નાખવામાં આવે તો બાકી શું રહે? અહીં તો સત્તાનો નાશ માનવો જ પડશે તેનો ઉત્તર એ છે કે - દીપઃ - દીપક તમઃ પુદ્ગલ ભાવત: - અંધકારરૂપ પુદ્ગલ દ્વયરૂપે અસ્તિ - વિદ્યમાન રહે છે</p>	<ul style="list-style-type: none"> * આમ વસ્તુતત્ત્વ કથાંચિતું નિત્યાનિત્ય છે (અનેકાંત સિદ્ધાંત) એ માન્યતા - યુક્તિસંગત છે - અખંડ છે
<ul style="list-style-type: none"> * જો એમ કોઈ સંશોધ કરે કે દીપકને બુઝાવી દેવાથી કશું બાકી રહેતું નથી અહીં તો સત્તાનો નાશ માનવો જ રહેશે * તો એમ કહેવું દીક નથી કારણ કે અહીં દીપકનો સર્વથા નાશ થતો નથી દીપક હવે અંધકારરૂપ પુદ્ગલ દ્વયરૂપે વિદ્યમાન રહે છે * પ્રકાશ અને અંધકાર એ બન્ને પુદ્ગલ દ્વયની પર્યાયો છે એક પર્યાયના અભાવમાં બીજી પર્યાયનો સદ્ગ્ભાવ વર્તે છે * એમ તેનું અસ્તિત્વ સિદ્ધ થાય છે અર્થાત્ વસ્તુતત્ત્વનો સર્વથા અભાવ થઈ શકતો નથી * દીવો બુઝાતો - તેનો સર્વથા નાશ થતો નથી - પરંતુ તે સમયે તે અંધકારરૂપ પુદ્ગલ પર્યાયને ધારણ કરી - પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવીને રહેલ છે * પુદ્ગલ દ્વયની માત્ર પ્રકાશપર્યાયનો વ્યય થયો અને અંધકારરૂપ પર્યાયની ઉત્પત્તિ થઈ તે દ્વયનો સર્વથા નાશ થયો નથી પુદ્ગલ દ્વય બન્ને પર્યાયોમાં વિદ્યમાન છે 	<ul style="list-style-type: none"> * An object is neither created nor destroyed No imaginary object can be created and no permanent object can be destroyed * Every substance in the world is made up of દ્વય (basic material) and પર્યાય (corresponding form) With reference to દ્વય its permanent With reference to પર્યાય its non-permanent * Generation or production is transformation into a new form While destruction would be losing its original form * If one asks what remains after a lighted lamp is extinguished and argue that the object has been destroyed The answer would be that the lighted lamp which previously existed in the પુદ્ગલ form of light is now existing as પુદ્ગલ form of darkness * It has not been permanently destroyed still exists in form of darkness In this way - acceptance of both permanence and non-permanence is logical and correct explanation of reality

શ્લોક - ૫
તત્ત્વનિરૂપણ પદ્ધતિ
સ્તુતિનું ફળ

બન્ને અપેક્ષાએ ઈષ્ટ	
I) વિધિ: ચ નિષેધ: - અસ્તિત્વ અને નાસ્તિત્વ કથંચિત ઇણ્ઠે - બન્ને અપેક્ષાએ ઈષ્ટ છે વિવક્ષયા - વક્તાની ઈચ્છાથી એમાં મુખ્યગુણ વ્યવસ્થા - મુખ્ય ગૌણ થાય છે	* વિધિ અને નિષેધ - આ બન્ને કોઈ અપેક્ષાએ હોય છે સર્વથા નહીં * જીવાદિ પદાર્થોં દ્રવ્યની અપેક્ષાએ નિત્ય છે પર્યાયની અપેક્ષાએ અનિત્ય છે * ન તો કોઈ પદાર્થ સર્વથા નિત્ય કે સર્વથા અનિત્ય છે
* Both the presence and absence of certain contradictory properties in a substance When viewed in their respective context becomes significant	* વિવક્ષા કે કારણ - તેમાં એક મુખ્ય હોય છે બીજું ગૌણ હોય છે
* It's the choice of the author Which makes one appear principal / important and the other secondary / unimportant	* વક્તાની ઈચ્છા(પ્રયોજન)ને વિવક્ષા કહેવાય છે
* વિધાન કરવાને - વિધિ કહેવાય નિષેધ કરવાને - નિષેધ કહેવાય Eg. જેમ ઘટ - ઘટ છે - એવું કથન વિધિ છે પટ નથી - એવું કથન નિષેધ છે	* વક્તાની દાસ્તિ જ્યારે દ્રવ્યના પ્રતિપાદન પર હોય છે તે સમયે દ્રવ્યમાં નિત્યત્વનું વિધાન કરવાવાળી દાસ્તિ મુખ્ય બને છે - અનિત્યત્વ ગૌણ થાય છે
* નિત્ય-અનિત્ય, એક-અનેક, ભેદ-અભેદ, સત્ત્વ-અસત્ત્વ આદિ પરસ્પર વિરોધી બે ધર્મોભર્માંથી પ્રથમ ધર્મ વિધિ અને વિરોધી ધર્મને નિષેધ કહેવાય છે (વિરુદ્ધ હોવાને કારણો)	* તે જ પ્રમાણે વક્તાની દાસ્તિ પર્યાયના પ્રતિપાદન પર હોય તો નિષેધ (અનિત્યત્વ) મુખ્ય બને છે અને વિધિ (નિત્યત્વ) ગૌણ બને છે
* અહીં પૂર્વ શ્લોકમાં નિત્ય અને અનિત્યનો પ્રસંગ લીધો છે - તેથી વિધિથી નિત્યપક્ષ અને નિષેધથી અનિત્યપક્ષ લીધો છે - આમાં નિત્યત્વ - વિધિ છે અનિત્યત્વ - નિષેધ છે	* વક્તાની સામે - જેવો શ્રોતા હોય તે પ્રમાણે પદાર્થનું નિરૂપણ કરે છે પરંતુ બન્ને પ્રકારનાં નિરૂપણ વખતે દાસ્તિમાં બીજો પક્ષ પણ રહે છે
	* Eg. જેમ કોઈ પિતા અને પુત્ર બને છે અપેક્ષાભેદે પિતા કે પુત્ર માત્ર પ્રસંગ / પ્રયોજન અનુસાર કથન થાય અપેક્ષાએ મુખ્ય-ગૌણ બન્ને તે ધર્મો આ જ સ્યાદ્વાદશૈલી છે

<u>શ્રી સુમતિનાથ ભગવાનની તત્ત્વનિરૂપણની પદ્ધતિ</u>	<u>સ્તુતિનું ફળ</u>
<p>॥) ઇતિ ઇયં - આ રીતે આ પ્રણીતિ: - તત્ત્વનિરૂપણની પદ્ધતિ સુમતે: તવ - સુમતિનાથની છે</p> <p>* This method of analysing the true nature of substances O Sumatinath! is only Yours</p> <p>* આ રીતે સ્યાદ્વાદશૈલીથી તત્ત્વનિરૂપણ કરવાની પદ્ધતિ માત્ર આપની જ છે હે સુમતિનાથ પ્રભુ!</p> <p>* આ પ્રકારે શ્રી સુમતિજીનની સ્યાદ્વાદશૈલીથી જીવાદિ તત્ત્વોના નિરૂપણની જે પદ્ધતિ છે તે સર્વોત્તમ છે</p> <p>* એનાથી વિપરીત એકાંતવાદીની તત્ત્વનિરૂપણની પદ્ધતિ યુક્તિસંગત નથી</p> <p>* હે સુમતિનાથ! આપ ઉત્તમ મતિથી યુક્ત હોવાથી આપની તત્ત્વની નિરૂપણ પદ્ધતિ સર્વોત્કૃષ્ટ છે</p> <p>* આપના સિદ્ધાંત ખરેખર મનનીય છે</p>	<p>III) નાથ - હે સ્વપ્ની ત્વાં સ્તુવત: મે - આપની સ્તુતિ કરતાં મને મતિપ્રવેક: અસ્તુ - મતિનો ઉત્કર્ષ ગ્રાપ્ત થાઓ</p> <p>* O Lord - I pray May the same wisdom be awakened in me while worshiping You</p> <p>* O Lord Sumatinath Who is endowed with the best of wisdom and so the methodology of His analysing nature of substances was the best</p> <p>* O Lord - pray - May I be bestowed with same wisdom as a reward of my devotion towards You (wish expressed by Acharyashri in his prayer)</p> <p>* અહીં સ્તુતિકાર (આચાર્યશ્રી) કહે છે કે હે સુમતિજીન આપમાં મતિનો ઉત્કર્ષ છે આપની મતિ સર્વોત્તમ છે</p> <p>* હે પ્રભુ! આપની સ્તુતિના ફળસ્વરૂપે મને પણ એવી શ્રેષ્ઠ મતિ ગ્રાપ્ત હો એવી ભાવના આચાર્યશ્રી મ્રગાટ કરે છે</p> <p>* આપની સ્તુતિથી - મારી અંદર જ્ઞાનનું આવરણ દૂર થાય - વૃદ્ધિ પામે આપ સમાન કેવળજ્ઞાની થાઉં</p> <p>* આપની સ્તુતિના ફળસ્વરૂપમાં માત્ર એ જ કામના કરું છું કે આપની કૃપાથી મને પણ જ્ઞાનનો ઉત્કર્ષ હો - જેથી હું પડો આપ સમાન કેવળજ્ઞાની બની શકું</p> <p>* આપનો ઉપાસક - પૂર્ણ જ્ઞાન પામે - આપની સ્તુતિથી - એ જ ભાવના Eg. જેમ ધીથી ભીજાયેલી વાટ પ્રજ્ઞવિલિત દીપકની ઉપાસનાથી, નિકટતાથી તન્મય બને દીવારૂપે પરિણામે છે</p>

પ્રવચન-૩ તા. ૭-૫-૨૩ સવાર

શ્રી પદ્મપ્રભ જીન સ્તુતિ

Introduction

શ્લોક - ૧

શ્લોક - ૨

શ્લોક - ૩

શ્લોક - ૪

શ્લોક - ૫

આત્મતત્ત્વ - જ્ઞાની - ભક્તિ

બન્ને લક્ષ્મીયુક્ત - કમળવિકાસ અર્થે સૂર્ય સમાન

ત્રાણો અવસ્થામાં લક્ષ્મીયુક્ત હતા

ભગવાનના શરીરની શોભા કેવી

ભગવાનનો વિહાર - આકાશગમન - કલ્યાણાર્થે

સ્તુતિ કરવા અસમર્થ - છતાં તીવ્ર ભક્તિવશ

General

<u>આત્મતત્ત્વનો મહિમા</u>	<u>જ્ઞાનીની ભક્તિ</u>
<ul style="list-style-type: none"> * અનંત કાળથી કામ-ભોગની <ul style="list-style-type: none"> - આત્મસ્વભાવની વાતમાં રૂચિ નહીં / અધરી - Eg. પડદો - દીવાલ * સ્વપુરુષાર્થમાં વીર્ય નહીં - રૂચિ અભાવે <ul style="list-style-type: none"> - Eg. મગસેલિયો પથર - પલળે નહીં - Eg. કોરડું મગ - બફાય નહીં 	<ul style="list-style-type: none"> * જ્ઞાનીદશા <ul style="list-style-type: none"> ઉત્ત્ર અવલંબન - મ્રચુર સંવેદન Eg. ફૂવાના તળિયે * અવલંબન - સહાયક વચ્ચનામૃત મુદ્રા સત્ત્સમાગમ <ul style="list-style-type: none"> Eg. ચંદ્ર in સરોવર સ્વરૂપસ્થિરતાનાં દર્શનથી આનંદ
<ul style="list-style-type: none"> * રૂચિ જાગે ત્યારે <ul style="list-style-type: none"> - સાંભળો - સમજે - મહિમા - વિચાર / ભાવનાથી સુખ અનુભવાય * આત્મતત્ત્વ કેવું ભાસે? <ul style="list-style-type: none"> - Eg. સંગ્રહાલય - ગોદામ - પિંડ - કંદ - સાગર - Eg. સાકર Eg. બરફ = સહજાનંદમૂર્તિ 	<ul style="list-style-type: none"> * ઉત્સાહ - મ્રેરણા - જાગૃત <ul style="list-style-type: none"> કળા શિખવાડે - અવરોધો માર્ગદર્શન Eg. છત્રી ભૂલ્યો - યાદ * માત્ર નિમિત્ત <ul style="list-style-type: none"> પરાધીનતાને પ્રોત્સાહન ન આપે Eg. Chain-smoker
<ul style="list-style-type: none"> * એકાશ થવાનો નિરંતર પુરુષાર્થ <ul style="list-style-type: none"> - આત્માનુસંધાન દરરોજ - Eg. પશુ માથું મારે * ઉત્તાપણ નહીં - ધીરજ <ul style="list-style-type: none"> - Eg. Safari - પ્રતીક્ષા - આગ્રહ નહીં 	<ul style="list-style-type: none"> * બહુમાનપૂર્વક વાડી ઝીલવી <ul style="list-style-type: none"> Eg. પુષ્કરાવર્ત મેઘ - મુશળધાર વર્ષા ૧૨ વર્ષ નહીં - દુકાળ નહીં * સ્વચ્છંદ ત્યાગી - આજ્ઞા આરાધવી <ul style="list-style-type: none"> Eg. વજ જેવો સ્વચ્છંદ - કોરોધાકોડ રહે સ્વચ્છંદ - મત - આગ્રહ તજુ
	<ul style="list-style-type: none"> * Austerities - higher taste <ul style="list-style-type: none"> No sense gratification - because you should No sense gratification - willingly

શલોક - ૧

બાધ્યાંતર લક્ષ્મીયુક્ત એગ. સૂર્યરૂપ

બાધ્યાંતર લક્ષ્મીયુક્ત	કમળ માટે સૂર્ય જેમ
I) પદ્મપલાશલેશ્ય: - જેમના શરીરનો રંગ કમળ જેવો લાલ પદ્માલયાલિઙ્ગિત - લક્ષ્મી વડે આલિંગન ચારુમૂર્તિ: - અંતરંગ તથા બાધ્ય રીતે સુંદર પદ્મપ્રભ: - એવા પદ્મપ્રભ જિનેન્દ્ર છે	II) ભવાન્ - આપ ભવ્યપયોરહાણાં - ભવ્ય જીવોના વિકાસ માટે બર્ભાં - સુશોભિત થયા હતા જેમ કે પદ્માકરાણામિવ પદ્મબન્ધુઃ - સૂર્ય કમળ માટે
* Body of Padmaprabh Jin (the complexion of) - befitting His name - had red hue like lotus flower His body was in full embrace (as it were by Goddess Laxmi) of the gracious Laxmi - Both internally and externally	* Such a Lord once adorned this earth For the spiritual development of noble beings by His divine teachings - as sun with its rays does for lotus flowers
* ભગવાન પદ્મપ્રભના શરીરનો રંગ કમળના ફૂલ જેવો લાલ રંગનો હતો તેથી પદ્મપ્રભ - એ નામ સાર્થક હતું	* જેમ કમળને વિકસિત કરતો સૂર્ય સુશોભિત હોય છે આકાશમાં * તેમ હિતોપદેશ દ્વારા ભવ્ય જીવોરૂપી કમળને વિકસિત કરતા પદ્મપ્રભ જિનેન્દ્ર જગતમાં સુશોભિત છે
* પદ્મપ્રભ નામ સાર્થક છે જેમ કહેવાય છે કે લક્ષ્મી કમળમાં રહે છે તેમ શ્રી પદ્મપ્રભ સદા લક્ષ્મીને ધારણ કરતા હતા * તેમની મૂર્તિ લક્ષ્મી વડે આલિંગિત હતી મૂર્તિ - આત્મમૂર્તિ (અંતરંગ) અને શરીરમૂર્તિ (બહિરંગ) બન્ને લક્ષ્મીયુક્ત હતી * અંતરંગ લક્ષ્મી - અનંતજ્ઞાનાદિ યુક્ત - પરમ વીતરાગતા પ્રગટ થઈ છે	* પદ્મપ્રભ જિને મોક્ષમાર્ગના ઉપદેશ દ્વારા ભવ્ય જીવોનો આધ્યાત્મિક વિકાસ કર્યો * જેમ સૂર્ય પોતાના પ્રકાશ દ્વારા કમળનો વિકાસ કરે છે તેમ * આત્મોન્નતિના માર્ગ પર ચલાવીને અનંતજ્ઞાનાદિ પ્રાપ્ત કરવામાં પદ્મપ્રભ જિનનો ઉપદેશ સહાયક બને છે
* બહિરંગ લક્ષ્મી - દેહ ૧૦૦૮ ઉત્તમ લક્ષણો યુક્ત - પરસેવારહિત, સર્ફેદ લોહી આદિ	
* ચારુ = સુંદર / આકર્ષક / મનમોહક આત્મમૂર્તિ = નિર્મળ / રાગાદિ વિકારરહિત દેહમૂર્તિ = શુભ લક્ષણો સહિતનો દેહ * એમ બન્ને પ્રકારોની મૂર્તિ તેઓ બન્ને પ્રકારની લક્ષ્મી વડે સુશોભિત છે	

શલોક - ૨

ત્રણે અવસ્થામાં લક્ષ્મીયુક્ત હતા

<u>Introduction</u>	<u>અરિહંત અવસ્થા પહેલાં</u>
<ul style="list-style-type: none"> * ભવાન - આપને પ્રતિમુક્તિલક્ષ્મ્યા: પુરસ્તાત - મોક્ષરૂપી લક્ષ્મી પૂર્વ (અર્દ્ધત અવસ્થામાં) પદ્મામૃ - અનંતજ્ઞાનાદિ લક્ષ્મી સરસ્વતી બભાર - દિવ્ય વાણીને ધારણ કરી સમગ્રશોભાં - સમસ્ત પદાર્થોના પ્રતિપાદનરૂપ વિભૂતિ અને સમવસરણાદિરૂપ શોભાથી યુક્ત સરસ્વતીમેવ - દિવ્ય વાણીને ધારણ કરી હતી વિમુક્ત: સન - સમસ્ત કર્મમળથી રહિત થઈ જ્વલિતાં - દેદીઘ્યમાન સર્વજ્ઞલક્ષ્મી - સર્વજ્ઞતારૂપ લક્ષ્મીને ધારણ કરી હતી 	<ul style="list-style-type: none"> * અરિહંત અવસ્થા પ્રાપ્ત પહેલાં આપે લક્ષ્મી અને સરસ્વતી એ બન્નેને ધારણ કરેલ હતાં * ગૃહસ્થાવસ્થામાં <ul style="list-style-type: none"> - આપ મનોવાંદ્ધિત ધનાદિ સંપદાના સ્વામી હતા - આપને ત્યાં અખૂટ લક્ષ્મીના ભંડાર હતા * તે સાથે આપ અવધિજ્ઞાનાદિ <ul style="list-style-type: none"> - આત્મિક લક્ષ્મી વડે પણ વિભૂષિત હતા * સરસ્વતી તો આપને <ul style="list-style-type: none"> - કંઠાચે વસતી હતી - હદ્યમાં બિરાજમાન હતી - અનેક વિદ્યાઓના જ્ઞાતા હતા - વિશિષ્ટ શ્રુતના ધારક હતા
<ul style="list-style-type: none"> * જેમ પ્રસિદ્ધ છે કે લક્ષ્મી કર્મળમાં રહે છે તેમ પદ્મપ્રાબુ જીન પણ સદા લક્ષ્મીને ધારણ કરતા હતા * અર્દ્ધત અવસ્થા પહેલાં - વખતે - પદ્ધિ ત્રણે અવસ્થાઓમાં લક્ષ્મીયુક્ત હતા 	
<ul style="list-style-type: none"> * O Lord Padmaprabhu Jinendra! - Prior to attaining moksha in the state of Arihanthood - You acquired અનંતચ્યતુષ્ય (Laxmi) and divine speech (Saraswati) - Along with all the splendour and majesty of the samavasaran - Later, becoming free of all 8 karmas You achieved the lustrous Omniscient મોક્ષલક્ષ્મી 	

<u>અરિહંત અવસ્થા વખતે</u>	<u>અરિહંત અવસ્થા પછી</u>
* જ્યારે દીક્ષા અહણ કરી જ કર્મનો ધાત કરી અર્હત અવસ્થા ગ્રાપ્ત કરી ત્યારે પણ લક્ષ્મી - સરસ્વતી બજ્જને ધારણ કર્યા હતાં	* જ્યારે જ્ઞાનાવરણીયાદિ ચ કર્મોનો ક્ષય થઈ જવાથી મુક્તિલક્ષ્મી ગ્રાપ્ત થાય છે
* પરંતુ ગૃહસ્થાવસ્થાની લક્ષ્મી - સરસ્વતીથી અર્હત અવસ્થાની લક્ષ્મી સરસ્વતીમાં મહાન અંતર હતું	* જ્યારે ભગવાને શરીરત્યાગ કરી સિદ્ધાવસ્થા ગ્રાપ્ત કરી ત્યારે પણ લક્ષ્મીનો ત્યાગ ન કર્યો
* અર્હત અવસ્થાની લક્ષ્મી અનંતજ્ઞાનસ્વરૂપ સર્વજ્ઞત્વરૂપ લક્ષ્મી હતી (અનંતચ્યતુષ્યરૂપ)	* બહારની સમવસરણાદિ લક્ષ્મી તથા દિવ્ય વાણીરૂપ સરસ્વતી ભલે ન રહી (કારણ તે અધાતી કર્મના ઉદ્યરૂપ હતી)
* અર્હત અવસ્થાની સરસ્વતી તે દિવ્યધ્વનિરૂપ હતી તથા સમસ્ત પદાર્થોનું પ્રતિપાદન કરવાના કારણ દ્વારણાંગવાણીરૂપ હતી	* પરંતુ સ્વાભાવિક મોક્ષલક્ષ્મી જે અનંતજ્ઞાનાદિમય હતી તે આત્મા સાથે જ રહી
* અર્હતાવસ્થામાં પભ્રમભુ જિને એવી સરસ્વતીને ધારણ કરી હતી જે સર્વજ્ઞલક્ષ્મીથી પ્રદીપ્ત હતી	* અર્હત અવસ્થામાં સર્વજ્ઞ - વીતરાગી - હિતોપદેશી હતા સિદ્ધાવસ્થામાં સર્વજ્ઞ - વીતરાગી તો રહ્યા જ હિતોપદેશીપણું જે કર્મના ઉદ્યથી હતું તે ન રહ્યું
* તથા સમગ્ર શોભાથી સંપન્ન સમવસરણાદિ વિભૂતિથી યુક્ત હતી (બાધ્યમાં)	* અમૂર્તિક - શરીરરહિત પરમાત્માથી વાણીનો પ્રકાશ થઈ શકતો નથી આમ, માત્ર સર્વજ્ઞલક્ષ્મી હોય છે દિવ્યધ્વનિરૂપ સરસ્વતી નથી હોતી
* તેથી ભવ્ય જીવોના કલ્યાણાર્થ સમસ્ત પદાર્થોનું પ્રતિપાદન કરવામાં સમર્થ વાણી - પ્રકાશી	
* પરમ વીતરાગ તથા સર્વજ્ઞ હતા શરીર સહિત હતા ત્યારે કાયાયોગ - વાણીયોગ વડે ભવ્ય જીવોનું કલ્યાણ by દિવ્ય વાણી	

શલોક - ૩

ભગવાનના શરીરની શોભા કેવી

<u>Introduction</u>	<u>શરીરની કાંતિ</u>
<ul style="list-style-type: none"> * આ શલોકમાં આચાર્યશ્રીએ અર્દ્ધત ભગવાનના શરીરની પ્રભા કેવી શોભે છે તેનું વર્ણન * અર્દ્ધત અવસ્થામાં પ્રભુના શરીરની કાંતિ કેવી હોય તેનું સુંદર ચિત્ર ખેંચ્યું છે * જો કે આ શલોકમાં ભગવાનના શરીરની સ્તુતિ છે આત્મગુણની સ્તુતિ નથી * તોપણ આ સ્તુતિ વ્યવહારન્યથી કેવળી પ્રભુની જ સ્તુતિ છે * કારણ કે આવું સુંદર - પ્રભાવશાળી દેહનું હોવું - તે શરીરની ભીતર રહેનાર પ્રભુનો જ પ્રભાવ છે * અન્ય સાધારણ માનવના શરીરમાં આવી કાંતિ હોતી નથી એ જ તેમના આત્માની વિરોધતા છે 	<p>I) પ્રભોસ્તે - આપ પ્રભુનું બાલાકરશિમિચ્છવિઃ - પ્રાતઃકાળના સૂર્યનાં કિરણો સમાન કાંતિવાળા શરીરરશિમપ્રસરઃ - શરીરસંબંધી કિરણોના સમૂહ</p> <ul style="list-style-type: none"> * The luminous glow emanating from Your body is like that of the rays of early morning sun * પદ્મપ્રભુનો દેહ લાલ રંગનો હતો પરમ ઔદારિક હોવાના કારણે અત્યંત પ્રભાવશાળી હતો * પદ્મપ્રભુના શરીરની પ્રભા ભગવાનના શરીરથી નીકળતાં પરમ શાંત લાલ કિરણો એવી રીતે ફેલાતાં * જેમ લાલ સૂર્યનાં શાંત કિરણો ફેલાય છે પ્રાતઃકાળનાં સૂર્યકિરણો તાપકારી હોતાં નથી - રમણીક ભાસે છે * તેમ ભગવાનના શરીરથી નીકળતું તેજ શાંતિદાયક હોય છે આત્મપકારી હોતું નથી * પ્રાતઃકાળનાં સૂર્યનાં કિરણો લાલ રંગનાં તથા આનંદદાયક હોય તેમ પદ્મપ્રભુના શરીરનાં તેજકિરણો લાલ રંગનાં તથા આનંદદાયક હોય પ્રકાશમય તથા રમણીક હોય * અર્દ્ધત ભગવાનનું દિવ્ય શરીર પ્રભામય લક્ષણોથી પૂર્ણ હોય છે * જગતનાં સર્વ તેજોમાં ઉત્તમ તેજ સર્વ જ્યોતિઓમાં ઉત્તમ જ્યોતિનો પ્રકાશ કરવાવાળા પરમાત્મા અર્દ્ધતનું શરીર હોય છે

<u>સમવસરણમાં શોભા</u>	<u>Continued</u>
<p>॥) નરામરાકીર્ણસભાં - મનુષ્ય-દેવોથી વ્યાપ્ત સમવસરણની સભાને પદ્માભમળે: - જેમ પદ્મરાગમણિના શૈલસ્ય પ્રભાવત् - પર્વતની ગ્રભા સ્વસાનુમિવ આલિલેપ - પોતાના પાર્શ્વભાગને આલિપ્ત કરે છે</p>	<ul style="list-style-type: none"> * સમવસરણની સભામાં માત્ર દેવ તથા મનુષ્યો હોતા નથી પરંતુ જન્મજાત વૈર રાજવાવાળાં પશુઓ (ગાય-સિંહ) પણ હોય છે * ભગવાનના ગ્રભાવે તેઓ જન્મજાત વૈરને ભૂલી જાય છે શાંત ભાવે દિવ્ય વાણી સાંભળે છે * સમવસરણનો અર્થ છે - જ્યાં કોઈ ભેદભાવ વિના સર્વને સમાનરૂપથી શરણ (આશ્રય) મળે
<p>* Engulfs the entire gathering of humans and devas at the assembly of Samavasarana In the same way as the glorious brilliance of the ruby hill spreads to its vicinity</p>	
<p>* જ્યારે ભગવાન સમવસરણમાં બિરાજમાન થાય છે ત્યારે તેમજા શરીરથી નીકળતાં લાલ કિરણોથી દેવ-મનુષ્યોથી ભરાયેલી સમવસરણની સભા વ્યાપ્ત થઈ જાય છે</p>	
<p>* તે સમયે સમવસરણની શોભા દર્શનીય હોય છે</p>	
<p>* Eg. જેમ પદ્મરાગમણિ(ruby)નો કોઈ પર્વત હોય તેની ગ્રભા તેના પાર્શ્વભાગને વ્યાપ્ત કરી રહી હોય (પદ્મરાગમણિના પદ્માણી ચમક ચારે તરફ કિનારે ફેલાય છે)</p>	
<p>* તે ગ્રભાણે પદ્મપ્રભ જિનના શરીરનાં કિરણોની ચમક સમવસરણ સભાને વ્યાપ્ત કરી લે છે - આખી સભા સભાજનો લાલ કિરણોથી વ્યાપ્ત થઈ જાય છે (પ્રકાશે છે)</p>	

શલોક - ૪
ભગવાનનો વિહાર

<u>કામદેવને નષ્ટ</u>	<u>કેવી રીતે વિહાર</u>
I) પાતિતમારદર્પ: - કામદેવના ગર્વને નષ્ટ કરવાવાળા ત્વમ् - આપે	II) સહસ્રપત્રામ્બુજગર્ભચારૈ: - સહસ્રદળ કમળોની મધ્યમાં ચાલવાવાળા આપનાં પાદામ્બુજૈ: - ચરણકમળો દ્વારા નભસ્તલં - આકાશતળને પલ્લવયત્રિવ - પલ્લવોથી યુક્ત જેમ કરતા હોય
* You have completely annihilated the pride of Kamdev - God of lust and passion You have vanquished lust and erotic desires	* And walked amidst 1000 lotus flowers, covering the entire space With lush green foliage by mere touch of Your lotus feet
* હે પચપ્રભદેવ! આપે કામદેવના અહંકારના ચૂરેચૂરા કરી નાખ્યા	* ભગવાનનો વિહાર કેવો હોય? ૧૦૦૦ પાંખડીઓના કમળના મધ્ય ભાગ ઉપર ચરણ ધરીને વિહાર કરતા
* કામનો અર્થ - સામાન્ય અર્થ = ઈન્દ્રિયવિષયજન્ય સુખ વિશેષ અર્થ = સ્ત્રીપુરુષ સંસર્ગજન્ય સુખ	* આપનાં બન્ને ચરણકમળો વડે આકાશના પ્રદેશોમાં જાણે તે કમળ જેવાં શોભી રથ્યાં હોય એ રીતે
* સંસારનાં પ્રત્યેક પ્રાણી - કામના વશમાં છે - ઊરી સંશા - તેના પર વિજય પ્રાપ્ત કરવો કઠિન છે	* ભગવાનના વિહારમાં એક વિશેષ વાત એ હોય છે કે તેમનો વિહાર પૃથ્વી પર ન થતાં આકાશમાં થાય છે
* શ્રી પચપ્રભ જિને આવી દુર્જ્ય કામવાસના પર વિજય પ્રાપ્ત કર્યો હતો	* દેવકૃત અતિશયના કારણે તેમના વિહારના સમયે દેવો દ્વારા આકાશમાં ૭ આગળ - ૭ પાછળ અને એક ચરણોની નીચે
* અર્થાત્ કામકોથાદિ સમસ્ત વિકારી ભાવો પર પૂર્ણ વિજય પ્રાપ્ત કરી - વીતરાગી થયા હતા	* એમ ૧૫ સહસ્રદળ (૧૦૦૦ પાંખડીઓવાળાં) કમળોની રચના થાય છે આ કમળ સુવર્ણમય હોય છે

<u>Continued</u>	<u>વિહાર કર્યો હતો</u>
<ul style="list-style-type: none"> * આ કમળો ઉપર તેમનો સ્પર્શ ન કરતાં ભગવાનનો વિહાર થાય છે * તે સહસ્રદળ કમળોના મધ્યભાગ પર પડતાં શ્રી પચ્ચપ્રભ જિનનાં લાલ રંગનાં ચરણકમળથી * એવું લાગે કે જાણે આકાશતળ અનેક પલ્લવોથી (લાલ લાલ દલોથી) વ્યાપ્ત થઈ રહ્યું હોય * ભગવાનનો વિહાર આકાશમાં થતો હોવા છતાં એવું લાગે જાણે આકાશમાં લાલ કમળનાં પલ્લવ જ છવાયેલાં હોય * ભગવાનના ચરણોની લાલી સુવાર્ણ પર પડતાં એવી મનોહરતા પ્રગટે છે અત્યંત વૈભવશાળી પ્રતીત થાય 	<p>III) ભૂમૌ - પૃથ્વી પર સ્થિત પ્રજાનાં વિભૂત્યૈ - પ્રજાજનોનાં હિત માટે વિજહર્થ - વિહાર કર્યો હતો</p> <ul style="list-style-type: none"> * Undertook excursions only for the benefit and well-being of the people of the earth * એ રીતે આપે જીવોનાં આત્મકલ્યાણ માટે તેમણે હેય-ઉપાદેયનો વિવેક જાગ્રત કરવા માટે આર્થક્ષેત્રમાં મંગળ વિહાર કર્યો હતો * વિકારો પર વિજય ગ્રાપ્ત કરી વીતરાળી થવાથી તેમનો વિહાર માત્ર લોકકલ્યાણ અર્થે થતો હતો * જિનેશ્વર ભગવાનનો વિહાર - સ્થિરતા - ઉપદેશ દેવો રાગ - લોભ - સ્વાર્થ - ઈચ્છાથી નહીં * માત્ર ભવ્ય જીવોનાં કલ્યાણ અર્થે તેમનામાં હેય-ઉપાદેયનો વિવેક જાગ્રત કરવા માટે જ થતો હોય છે
<ul style="list-style-type: none"> * Walking in midst of Golden lotus flowers of 1000 petals Seems like enveloping the skyline with the lustre of the petals of the lotus flowers 	<ul style="list-style-type: none"> * વિચરે ઉદ્યમયોગ - સદ્ગુરૂ ઈચ્છાનુસાર નહીં - કર્માનુસાર થાય Eg. Script * ઉદ્યાનુસાર થતા વિહારમાં જીવોનું કલ્યાણ માત્ર થતું રહે કોઈ વિકારપોષણ નહીં

શલોક - ૫

અસમર્થ છતાં તીવ્ર ભક્તિવશ

ગુણની સ્તુતિ કરવા માટે	ઈન્દ્ર અસમર્થ
<p>I) ઋષે: - સમસ્ત ઋષિઓના નિધાનરવરૂપ તવ ગુણાનુધે: - આપના ગુણરૂપ સાગરની વિપુષ્યમણિ - એક બુંદની પણ અજીવમ - જન્મથી રહિત સ્તોતું - સ્તુતિ કરવા માટે (જ્યારે)</p>	<p>II) આખણડલ: - (જ્યારે) ઈન્દ્ર પ્રાગેવ - પહેલાં જ અલ્લાં ન - સમર્થ થઈ શક્યો નથી</p>
<p>* O Accomplished Padmaprabhu! You are the abode of all riddhis When Indra with constant efforts has failed to express even a single drop from the ocean of Your virtues</p>	<p>When Indra with great knowledge and power failed to express a drop from ocean of Your virtues</p>
<p>* દે ઋષિશર! (અજસં) આપ અજ છો - પુનઃજન્મરહિત છો - છેલ્લો જન્મ છો સંસારપરિભ્રમણથી મુક્ત છો</p>	<p>* આપના ગુણસાગરના એક બુંદની પણ લગાતાર સ્તુતિ ઈન્દ્ર કરી શક્યા નહીં</p>
<p>* દે નાથ! આપ સમસ્ત ઋષિઓના ભંડાર છો તથા ગુણોના સાગર છો</p>	<p>* સૌધર્માદિ ઈન્દ્ર જે વિશિષ્ટ જ્ઞાન અને શક્તિના ધારક છે</p>
<p>* આપના ગુણોની સંખ્યા થઈ શકે એમ નથી અનંત ગુણો છે આપમાં</p>	<p>* તેઓ પણ નિરંતર ઉધમ કરવા છતાં આપના ગુણોની અંશમાત્ર સ્તુતિ કરી શક્યા નહીં</p>
<p>* આપના અનંત ગુણોનું સંકીર્તન કરવા આ જગતમાં કોઈ સમર્થ નથી</p>	
<p>* જન્મકલ્યાણકાદિ સમયે અચ્યુત શક્તિસંપન્ન તથા અવધિજ્ઞાનના ધારક ઈન્દ્ર પણ</p>	
<p>* આપના ગુણસમુદ્રના એક અંશની સ્તુતિ કરવામાં સમર્થ થઈ શક્યા નહીં</p>	

<u>તીવ્ર ભક્તિવશ થઈ</u>	<u>Continued</u>
<p>III) માદૃક - ત્યારે મારા જેવો અસમર્થ મનુષ્ય કિમુત - કઈ રીતે સમર્થ થઈ શકે અતિભક્તિઃ - તીવ્ર ભક્તિથી માં બાળં - મારા જેવા અજ્ઞાનીથી ઇથં - આ રીતે હદં - આ સ્તવનને આલાપયતિ - કહેવાઈ રહ્યું છે</p> <p>Then how can an ignorant childlike mortal like me sing Your glory My unwavering sheer devotion to You has made me venture into this adoration</p>	<ul style="list-style-type: none"> * આપના પ્રત્યેની તીવ્ર ભક્તિ જ મને બોલાવી રહી છે નિજની શક્તિથી નથી બોલી રહ્યો * સ્તુતિકાર પોતાની અલ્પજ્ઞતા પ્રગટ કરતાં કહે છે અસમર્થ છું પણ ભક્ત છું તીવ્ર પ્રેમવશ સ્તુતિ કરવા પ્રવૃત્ત થયો છું * આચાર્ય સમન્તભદ્રજી પોતાને અજ્ઞાની બાળક કહે છે તે તેમનું નિરભિમાનીપણું છે * સ્તુતિકાર કહે છે કે આપના ગુણોની જે ઓળખાણ અને દઢ શ્રદ્ધા છે * તેનાથી પ્રગટ થયેલો ભક્તિભાવ તે મને ચેનથી બેસવા દેતા નથી સ્તુતિ કરવા પ્રેરે છે * સ્તુતિ તો હું કરવા અસમર્થ છું પણ આપ આવા છો એમ આલાપ માત્ર કરું છું - બહું છું * જેથી મારો ભાવ આપમાં અટકી રહે વીતરાગ ભગવાનની ધાર્યામાં રહી વીતરાગતાનો તીવ્ર પુરુષાર્થ ઊપરે * મારા સર્વ વિભાવ વિરામ પામે પરમ શાંતિને પ્રાપ્ત કરું એ જ મારી ભાવના છે * અન્ય કંઈ પ્રિય નથી - પ્રયોજન નથી માત્ર સંસારભાવને ત્યાગી પરમ સિદ્ધસ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરું એ જ ભાવના છે
<ul style="list-style-type: none"> * તો પછી મારા જેવા પૂર્ણ શ્રુતશાનરહિત અલ્પજ્ઞાની કઈ રીતે કરી શકે * આપ તો ગુણોના સમુદ્ર છો ઈન્દ્ર પણ એક બુંદ જેટલી ન કરી શક્યો - મારું શું ગજું * મારા જેવો અલ્પજ્ઞ - અસમર્થ આપની સ્તુતિ શું કરી શકે ન જ કરી શકે 	
<ul style="list-style-type: none"> * છતાં આપના પ્રત્યે મારી જે પરમભક્તિ છે તે આ બાળકને * સ્તુતિ કરવા પ્રેરિત કરે છે - આપ આવા છો તેવા પ્રકારે આલાપ પ્રલાપ કરી - આપની સ્તુતિ કરી રહ્યો છું 	